

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт NKLV 005-009 - short
про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Миколаїв
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	11.09.2006 р.
Дата оновлення:	12.10.2010 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	11.09.2006 р.	27.09.2007 р.	24.04.2008 р.	27.11.2008 р.	09.06.2009 р.	28.10.2009 р.	03.06.2010 р.	03.06.2010 р.	12.10.2010 р.
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Николаєва підтримується:

- збереженням високого рівня бюджетної забезпеченості міста, порівняно з іншими містами України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та сумірною чисельністю населення: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає у I півріччі 2010 року 565,4 грн. (532,9 грн. у I півріччі 2009 року);
- відсутністю прямого боргу Николаївської міської ради станом на 01.07.2010 р.;
- відсутністю залежності бюджету міста від позичок з єдиного казначейського рахунку;
- перевищенням окремих показників соціально-економічного розвитку міста в розрахунку на одного мешканця над відповідними середніми показниками по країні: середньомісячної заробітної плати – на 2,3%, обсягу зовнішньоторговельного обороту – на 64,5%, обсягу роздрібного товарообороту – на 35,4%.

Рівень кредитного рейтингу міста Николаєва обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів становило у I півріччі 2010 року 26,0% (18,9% у I півріччі 2009 року);
- випереджаючим ростом заборгованості з виплати заробітної плати (порівняно зі зростанням рівня оплати праці) протягом I півріччя 2010 року за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами I півріччя 2010 року становить майже 75%);
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом I півріччя 2010 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Миколаєва, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року наведено у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Миколаєва протягом 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року	Темп зростання у I півріччі 2010 р. до I півріччя 2009 р., %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду)	508,4	507,4	506,4	504,3	501,2	499,7	99,7
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,0	0,8	0,7	0,9	0,9	0,8	88,9
Середньомісячна заробітна плата, грн.	860,9	1 066,7	1329,7	1 771,8	1 974,0	2 157,6	109,3
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	10,9	18,4	7,9	15,5	23,8	31,6	132,9
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	4 586,8	5 253,3	6 222,1	8 015,5	10 009,3	4 418,2	103,8
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	1 385,1	1 675,0	2 415,8	2 862,0	2 202,0	496,7	69,9
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	68,8	88,0	53,8	67,3	76,8	83,0	110,5
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1182	1 325,3	1 382,2	2 244,2	1 883,3	873,3	110,5
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	67,0	80,9	90,4	109,7	52,7	26,8	211,3
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	1 242,4	1 958,2	3 103,2	4 114,2	2 560,8	1 793,5	97,7

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

Демографічні процеси у м. Миколаєві протягом I півріччя 2010 року характеризувалися подальшим зменшенням чисельності наявного населення, як за рахунок природного так і механічного скорочення. Станом на 01.07.2010 року чисельність наявного населення міста склало 499,7 тис. осіб, що на 0,3% менше порівняно з показником на початок року.

Пожвавлення економічної активності у I півріччі 2010 року призвело до покращення ситуації на ринку праці м. Миколаєва, зокрема в аналізованому періоді

середньооблікова чисельність штатних працівників зросла на 1,7% – до 130,5 тис. осіб та скорочення рівня зареєстрованого безробіття на 11,1%. У той же час на підприємствах міста тривають випадки застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу. Це, а також зростання обсягу заборгованості з виплати заробітної плати призводить до уповільнення темпу зростання фонду середньомісячної заробітної плати у місті.

У I півріччі 2010 року рівень середньомісячної заробітної плати у м. Миколаєві збільшився на 9,3% і склав 2 157,6 грн., що було на 2,3% більше, ніж у середньому по країні. Нестабільне відновлення ринку зайнятості міста Миколаєва у I півріччі 2010 року призвело до подальшого скорочення обсягу роздрібного товарообігу у місті, на 2,3%, порівняно з аналогічним періодом 2009 року. У розрахунку на одного мешканця міста обсяг роздрібного товарообороту в аналізованому періоді становив 135,4% від загальнодержавного показника.

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Миколаєві протягом січня–червня 2010 року збільшився на 32,7% і станом на 01.07.2010 р. склав 31,6 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за I півріччя 2010 року залишається на помірному рівні – 11,2%.

Виробнича сфера

Основними платниками податків в аналізованому періоді є підприємства промисловості, транспорту та сфери державного управління, причому галузева структура надходжень до бюджету міста обов'язкових платежів є відносно стабільною. З огляду на те, що питома вага податків, які сплатили у I півріччі 2010 року 20 основних підприємств-платників до міського бюджету, становить 39,5% загального обсягу доходів бюджету міста без урахування трансфертів, а на найбільше підприємство платника податків припадає 9,9%, можна зробити висновок, що доходна база міського бюджету має помірний ступінь диверсифікації та залежить від стабільної діяльності ДП «НВКГ «Зоря»–«Машпроект».

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста, є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомую частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста та бюджетів інших рівнів (24,0% від загального обсягу надходжень податків і зборів до бюджету міста у I півріччі 2010 року).

Підприємства промисловості м. Миколаєва протягом аналізованого періоду збільшили обсяги реалізації промислової продукції на 3,8% (у фактичних цінах), порівняно з I півріччям 2009 року, до 4,4 млрд. грн. Збільшення обсягів реалізованої продукції в аналізованому періоді відбулось у переважній більшості галузей промислового комплексу міста. Порівняно з загальнодержавним показником, обсяг реалізації промислової продукції у розрахунку на одного мешканця міста, на відміну від 2009 року, дещо поступався середньому значенню по країні та склав 8 842,5 грн.

Галузева структура реалізації промислової продукції у I півріччі 2010 року не зазнала значних змін і характеризувалась зростанням питомої ваги у структурі реалізації

найбільших за обсягами реалізації галузей промисловості – «Металургія та оброблення металу», «Харчова промисловість» та «Виробництво та розподілення електроенергії газу та води». Проте зменшення обсягів реалізації промислової продукції «Машинобудування» призвели до скорочення питомої ваги галузі у загальному обсязі реалізації продукції.

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Миколаєва протягом I півріччя 2010 року зростав, як за рахунок експортної так і імпоротної складових, чому зокрема сприяла активізація ділової активності та покращення попиту на внутрішньому та зовнішньому ринках. У цілому, порівняно з січнем–червнем 2009 року, обсяг зовнішньоторговельного товарообороту зріс у I півріччі 2010 року на 10,5%, та склав 873,3 млн. дол. США (на 64,5% більше за середній показник по країні у розрахунку на одного мешканця).

Транспорт

Діяльність транспортних підприємств м. Миколаєва у I півріччі 2010 року характеризувалась збільшенням обсягів перевезених як перевезених вантажів так і вантажів оброблених на морських та річкових причалах, чому сприяла стабілізація економічної ситуації в країні та поживлення економічної активності на світових товарно-сировинних ринках. Так, порівняно з січнем–червнем 2009 року, обсяги перевезених вантажів зросли на 7,7%, обсяги оброблених вантажів на морських і річкових причалах збільшились на 4,7%, кількості перевезених пасажирів скоротились на 13,0%.

Зовнішня торгівля послугами у січні–червні 2010 року м. Миколаєва характеризується подальшим перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту у 4,6 рази. Поживлення економічної активності сприяла збільшенню обсягу зовнішньої торгівлі послугами в аналізованому періоді, так, порівняно з січнем–червнем 2009 року, експорт та імпорт зовнішньоекономічних послуг зросли на 23,4% та 28,9% відповідно.

Перевезення пасажирів у міському електротранспорті відноситься до сфери компетенції КП ММР «Миколаївелектротранс». Протягом січня–червня 2010 року чисельність пасажирів, перевезених міським електротранспортом, скоротилась проти відповідного періоду попереднього року на 35,5%, на що у тому числі чинить вплив незадовільний стан рухомого складу міського електротранспорту. Протягом I півріччя 2010 року через відсутність фінансування з Державного бюджету місто не здійснювало капітальних видатків на оновлення міського комунального електротранспорту.

Інвестиційна активність та будівельна діяльність

Протягом I півріччя 2010 року спостерігалось скорочення інвестиційної активності у м. Миколаєві яке пов'язане, у першу чергу, з подальшим скороченням обсягів кредитування економіки, що обмежує інвестиційну активність суб'єктів господарювання, та зменшенням централізованих капітальних вкладень з Державного бюджету. Так протягом аналізованого періоду обсяги інвестицій в основний капітал

зменшились, порівняно з січнем–червнем 2010 року, на 30,1% до 496,7 млн. грн., що, на відміну від попередніх років, у розрахунку на одного мешканця міста менше за середнє значення по країні на 18,1%.

Не зважаючи на збільшення у I півріччі 2010 року обсягів введення в експлуатацію житла, порівняно з січнем–червнем 2009 року, у 2,1 рази, для будівельної галузі м. Миколаєва залишаються актуальними питання дефіциту фінансових ресурсів, що призводить до згорання розробки нових проектів, уповільнення темпів будівництва на більшості будівельних майданчиків у місті та концентрації ресурсів на об'єктах які знаходяться на завершальній стадії будівництва. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в січні–червні 2010 року в експлуатацію житла є меншою за середнє значення по країні за відповідний період на 24,3% та складає 53,6 кв. м.

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 83,0 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що за станом на 01.07.2010 р. у розрахунку на одного мешканця у 5,3 рази менше за середній показник по країні. Протягом січня–червня 2010 року обсяг іноземного капіталу залученого на підприємства міста зріс на 10,5%, внаслідок здійснення інвестиційних проектів з залученням іноземного капіталу в сфері допоміжних транспортних послуг. Основними країнами, з яких надійшли прямі іноземні інвестиції в економіку міста Миколаєва станом на 01.07.2010 р., є: Кіпр (38,5%), Російська Федерація (11,7%) та Британські Віргінські Острови (10,3%).

Житлово-комунальне господарство міста

В аналізованому періоді, як і протягом попередніх періодів, у м. Миколаєві залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури міста, та необхідності здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

З метою забезпечення населення міста якісною питною водою Миколаївська міська рада уклала договір з Європейським Інвестиційним Банком на залучення КП «Миколаївводоканал» кредиту у розмірі 15,5 млн. Євро на реалізації проекту модернізації систем водопостачання та водовідведення у м. Миколаєві.

Для сфери житлово-комунального господарства міста Миколаєва в аналізованому періоді нагальними залишаються проблеми приведення тарифів на житлово-комунальні послуги до їх фактичної собівартості. Станом на 01.07.2010 р. ступінь покриття тарифами собівартості надання житлово-комунальних послуг складає 65,0-108,4%. При цьому в аналізованому періоді міська рада не виділяла кошти місцевого бюджету на відшкодування різниці між затвердженим розміром тарифів та економічно обґрунтованими витратами на надання житлово-комунальних послуг.

Платіжна дисципліна населення м. Миколаєва щодо сплати комунальних послуг у I півріччі 2010 року перебувала на високому рівні, а рівень розрахунків населення знаходився в межах 94,6–105,6%, що є високим показником. Станом на 01.07.2010 р. обсяг заборгованості населення за отримані послуги становив 129,5 млн. грн.

Комунальна власність міста

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких належать: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження. За результатами січня–червня 2010 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 16,9% (19,7% у 2008 році).

У I півріччі 2010 року у місті зберігається тенденція до зменшення обсягів надходжень до бюджету розвитку міської ради від продажу землі та майна комунальної власності, у зв'язку з падінням ділової активності у місті, та подальшою стагнацією ринку нерухомості. Порівняно з I півріччям 2009 року, обсяги надходжень від продажу землі та майна комунальної власності скоротились на 69,6% та 4,7% відповідно. У свою чергу скорочення обсягів надходжень бюджету розвитку Миколаївської міської ради суттєво ускладнює процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для реалізації програм капітального розвитку.

Міська влада продовжує активно використовувати земельні та майнові активи територіальної громади міста для наповнення доходної частини загального фонду бюджету. Сукупний обсяг надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів та орендної плати за землю склав у I півріччі 2010 року 42,1 млн. грн. Водночас у звітному періоді у зв'язку з погіршенням соціально-економічного стану суб'єктів господарювання міста та скороченням у Миколаєві ділової активності, обсяг надходжень плати за оренду комунального майна зменшився на 26,6%.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Миколаєва, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет м. Николаєва протягом 2008-2009 рр. та I півріччя 2010 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2008 рік			2009 рік			I півріччя 2010 року		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	525 428,6	10 459,7	535 888,2	520 853,5	11 798,8	532 652,3	269 257,9	6 247,7	275 505,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	19 776,0	27 726,3	47 502,2	28 624,1	31 460,1	60 084,2	11 470,2	13 616,4	25 086,6
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	280 232,0	21 776,5	302 008,5	312 277,7	28 009,7	340 287,4	192 394,0	20 614,2	213 008,2
Операційні надходження всього	825 436,5	59 962,5	885 399,0	861 755,3	71 268,5	933 023,8	473 122,1	40 478,2	513 600,4
Поточні видатки	507 198,2	28 671,0	535 869,2	570 952,2	33 004,4	603 956,6	343 758,9	17 231,6	360 990,5
Субсидії та поточні трансферти	227 943,1	23 799,7	251 742,7	233 937,2	29 840,7	263 777,9	139 324,1	20 092,3	159 416,4
Операційні видатки всього	735 141,3	52 470,7	787 612,0	804 889,3	62 845,1	867 734,4	483 083,0	37 324,0	520 406,9
Операційний баланс	90 295,3	7 491,7	97 787,0	56 866,0	8 423,4	65 289,4	-9 960,8	3 154,2	-6 806,6
Фінансовий дохід	8 304,5	15,5	8 320,0	1 985,8	17,2	2 003,0	0,0	7,4	7,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	8 304,5	15,5	8 320,0	1 985,8	17,2	2 003,0	0,0	7,4	7,4
Поточний баланс	98 599,8	7 507,2	106 107,0	58 851,8	8 440,7	67 292,4	-9 960,8	3 161,7	-6 799,1
Капітальні надходження	1,2	54 267,0	54 268,2	1 991,5	35 977,6	37 969,1	1 782,9	8 693,1	10 476,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 773,1	17 957,1	19 730,2	0,0	4 140,5	4 140,5	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	1 774,3	72 224,1	73 998,4	1 991,5	40 118,1	42 109,5	1 782,9	8 693,1	10 476,0
Капітальні видатки	79 926,1	71 406,1	151 332,2	55 230,6	48 391,7	103 622,3	3 092,6	8 451,1	11 543,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	6 648,6	10 386,8	17 035,4	1 303,3	3 520,0	4 823,3	100,0	300,0	400,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	8 838,0	0,0	8 838,0	2 655,7	0,0	2 655,7	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки, всього	95 412,7	81 792,9	177 205,6	59 189,6	51 911,7	111 101,2	3 192,6	8 751,1	11 943,7
Капітальний баланс	-93 638,4	-9 568,9	-103 207,2	-57 198,1	-11 793,6	-68 991,7	-1 409,7	-58,0	-1 467,7
Баланс після капітальних видатків	4 961,4	-2 061,6	2 899,8	1 653,7	-3 352,9	-1 699,3	-11 370,5	3 103,7	-8 266,8
Кредитування (з урахуванням повернення)	1 093,7	-7,2	1 086,5	2 929,6	-22,0	2 907,6	391,6	-268,0	123,6
Профіцит/дефіцит	3 867,7	-2 054,4	1 813,3	-1 275,9	-3 330,9	-4 606,9	-11 762,1	3 371,7	-8 390,4
Фінансування	-3 867,7	2 054,4	-1 813,3	1 275,9	3 330,9	4 606,9	11 762,1	-3 371,7	8 390,4
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

У I півріччі 2010 року операційний баланс бюджету міста, на відміну від аналогічного періоду 2009 року, мав від'ємне значення 6,8 млн. грн. і підтримувався негативним сальдо операційного балансу загального фонду бюджету міста, що було зумовлене випередженням темпу зростання операційних видатків за загальним фондом (130,4%, порівняно з I півріччям 2009 року) над темпом зростання операційних доходів за відповідним фондом (117,0%, порівняно з I півріччям 2009 року). Це свідчить про тимчасову неспроможність за рахунок поточних доходів забезпечувати фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо).

Негативне сальдо операційного балансу загального фонду бюджету міста стало наслідком низької динаміки соціально-економічного розвитку м. Миколаєва протягом I півріччя 2010 року, яка проявилась у повільних темпах надходження до бюджету міста головних джерел наповнення загального фонду – податку з доходів фізичних осіб (108,3% до показника I півріччя 2009 року, скорочення обсягів надходжень, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, місцевих податків і зборів – на 7,6% та неподаткових надходжень – на 18,1%. Крім того в аналізованому періоді низькими темпами надходили трансферти з Державного до міського бюджету (45,1% від запланованих на 2010 рік обсягів надходжень до загального фонду міського бюджету).

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Миколаєва протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому якщо у I півріччі 2009 року співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 18,9%, то у I півріччі 2010 року – 26,0%.

Слід зазначити, що короткострокові та середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку бюджетом міста у 2006-2009 рр. та I півріччі 2010 року не залучались.

В I півріччі 2010 року місто не розміщувало на депозитах у банківських установах тимчасово-вільних бюджетних коштів, а тому фінансові доходи бюджету міста визначались обсягами надходжень від операцій з кредитування та наданням гарантій і відповідно їх обсяг був незначним. Проте за відсутності прямого боргу Миколаївської міської ради, що потребує видатків на його обслуговування, фінансовий баланс бюджету міста продовжує зберігати позитивне значення.

Сальдо капітального балансу бюджету міста Миколаєва у I півріччі 2010 року продовжувало залишатись негативним, а його обсяг, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, скоротився у 2,2 рази. Суттєве зменшення сальдо капітального балансу є наслідком скорочення капітальних видатків через обмеженість надходжень до бюджету розвитку міської ради та тривалістю проведення тендерних процедур.

Загалом бюджет міста Миколаєва за підсумками січня–червня 2010 року було виконано з дефіцитом у сумі 8,4 млн. грн., який підтримувався дефіцитом загального фонду бюджету міста у сумі 11,8 млн. грн. Спеціальний фонд бюджету міста було виконано з профіцитом майже 3,4 млн. грн.

Дефіцит загального фонду бюджету міста у аналізованому періоді було покрито за рахунок зміни залишків на рахунках місцевих бюджетів. Це у свою чергу мало наслідком зменшення показників ліквідності загального та спеціального фондів бюджету міста. За підсумками січня–червня 2010 року ліквідність бюджету знаходиться на помірному рівні за загальним фондом – 3,8% (зменшення, порівняно з I півріччям 2009 роком на 12,1 в. п.) та високим рівнем за спеціальним на фондом – 28,0% (зменшення, порівняно з I півріччям 2009 року на 13,7 в. п.).

Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом I півріччя 2010 року обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів), у місті Миколаєва зріс, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 1,1% при цьому зберігається високий рівень бюджетної забезпеченості, оскільки розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця (565,4 грн.) перевищує аналогічний показник багатьох міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Миколаєва у I півріччі 2010 року, як і у попередні бюджетні періоди, були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

До загального фонду бюджету м. Миколаєва у січні–червні 2010 року надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 282,5 млн. грн. (на 5,5% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року). Затверджений на 2010 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів виконано на 48,4% та за власними доходами – на 51,0%. Слід зазначити, що затверджений на 2010 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Миколаєва було виконано на 47,9%. Загалом рівень виконання річного плану за доходами загального фонду бюджету міста за результатами I півріччя 2010 року є високим на фоні загального стану виконання місцевих бюджетів в державі.

Бюджет м. Миколаєва в аналізованому періоді продовжує зберігати помірний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – зокрема у січні–червні 2010 року на 10 найбільших платників податку з доходів фізичних осіб припадало 36,7% загального обсягу надходжень податку.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Миколаєва у I півріччі 2010 році визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ, доходів бюджету розвитку та трансфертів. Збереження низького попиту на об'єкти комунальної власності, що спричинено загальною негативною макроекономічною динамікою у країні, продовжує негативно впливати на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити виконання програм соціально-економічного розвитку міста Миколаєва.

Виконання видаткової частини бюджету міста

За результатами звітної періоду з бюджету міста здійснено видатків (без урахування трансфертів) обсягом 520 975,7 тис. грн., що складає 49,0% від затвердженого з врахуванням змін плану на 2010 рік. Порівняно з I півріччям 2009 року, видаткова частина бюджету міста Миколаєва (без урахування трансфертів) у січні–червні 2010 році зросла на 24,5% чому зокрема сприяв перегляд мінімальних соціальних стандартів у цілому в державі та ріст вартості окремих комунальних послуг.

Станом на 01.07.2010 року бюджет міста Миколаєва збільшив обсяг кредиторської заборгованості, порівняно з початком 2010 року, на 7,8% – до 11,6 млн. грн. Заборгованість зростала внаслідок повільних темпів перерахування соціально-спрямованих трансфертів з Державного бюджету України.

Виконання видаткової частини бюджету міста Миколаєва у січні–червні 2010 року характеризується продовженням зростання питомої ваги поточних видатків в цілому (до 97,7%) та захищених статей зокрема (до 92,8%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2010 р. консолідований борг м. Миколаєва складає 14 787,7 тис грн., у тому числі:

- 5 486,3 – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 2 000,0 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста;
- 7 301,4 тис грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств міста.

З метою забезпечення реалізації міської програми «Чисте місто», яка фінансується з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення обсягом 50 млн. грн. Водночас внаслідок фінансово-економічної кризи в країні, яка позначилась на скороченні ринку фінансів загалом та муніципальних займів зокрема, місто призупинило роботи з проведення запозичення до міського бюджету до моменту настання сприятливої кон'юнктури ринку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Миколаєва підтверджено на рівні **uaBBB** прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Старший фінансовий аналітик

О. І. Луценко

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет м. Миколаїв протягом 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Податкові надходження	217 395,8	275 589,0	391 073,7	535 888,2	532 652,3	275 505,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	21 468,9	29 485,7	32 692,7	47 502,2	60 084,2	25 086,6
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	97 740,4	192 715,7	223 242,9	302 008,5	340 287,4	213 008,2
Операційні надходження всього	336 605,1	497 790,5	647 009,3	885 399,0	933 023,8	513 600,4
Поточні видатки	235 994,6	297 917,0	391 957,0	535 869,2	603 956,6	360 990,5
Субсидії та поточні трансферти	91 427,8	149 740,4	182 003,8	251 742,7	263 777,9	159 416,4
Операційні видатки всього	327 422,4	447 657,4	573 960,8	787 612,0	867 734,4	520 406,9
Операційний баланс	9 182,7	50 133,1	73 048,6	97 787,0	65 289,4	-6 806,6
Фінансовий дохід	2,4	9,0	2 632,6	8 320,0	2 003,0	7,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	1 507,5	587,7	18,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-1 505,1	-578,8	2 614,6	8 320,0	2 003,0	7,4
Поточний баланс	7 677,6	49 554,3	75 663,1	106 107,0	67 292,4	-6 799,1
Капітальні надходження	18 602,8	17 771,5	30 859,8	54 268,2	37 969,1	10 476,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 539,4	8 657,7	22 183,4	19 730,2	4 140,5	0,0
Капітальні надходження всього	22 142,2	26 429,2	53 043,2	73 998,4	42 109,5	10 476,0
Капітальні видатки	21 607,2	47 671,4	64 527,6	151 332,2	103 622,3	11 543,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	13 083,9	13 082,1	26 619,6	17 035,4	4 823,3	400,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 520,9	4 993,9	12 537,2	8 838,0	2 655,7	0,0
Капітальні видатки всього	36 212,0	65 747,5	103 684,4	177 205,6	111 101,2	11 943,7
Капітальний баланс	-14 069,8	-39 318,3	-50 641,1	-103 207,2	-68 991,7	-1 467,7
Баланс після капітальних видатків	-6 392,2	10 236,0	25 022,0	2 899,8	-1 699,3	-8 266,8
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	95,1	619,3	1 311,1	1 086,5	2 907,6	123,6
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	-4 606,9	-8 390,4
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	4 606,9	8 390,4
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Фінансування бюджету м. Миколаїв протягом 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	-4 606,9	-8 390,4
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	4 606,9	8 390,4
Зміни залишків	-5 137,7	-9 608,9	-5 296,7	12 748,9	-28 333,5	8 393,3
залишок на початок року	3 714,0	8 851,7	18 460,5	23 757,2	11 008,4	39 327,8
залишок на кінець року	8 851,7	18 460,6	23 757,2	11 008,4	39 341,9	30 934,6
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	11 658,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	81 598,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено	69 939,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	-18 383,0	-14 560,4	32 943,4	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	43 667,0	112 103,6	32 943,4	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	62 050,0	126 664,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-33,9	-7,8	-31,2	-1,7	-3,0	-2,9
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради